

Kvie-wizard, tiltag og mouseover

2 mdr. til kønsmodenhed

Overgang fra mælk til fast foder

HANDLING / TILTAG	MOUSEOVER
Fravæn kalvene over 2-3 uger	Gå ned til 2 liter 2 gange om dagen fra dag 49 til 63; 2 liter 1 gang pr. dag fra dag 64 til 70.
Tjek om foderoptagelse ved fravænning er min. 2 kg kraftfoder	Fravænning skal baseres på kraftfoderoptagelsen eller fordobling af fødselsvægten ved 56 dage.
Tilbyd snittet hø / halm	Snittet hø / halm øger kalvens spytproduktion og stimulerer vompapillerne. Dermed øges pH i vommen og næringsstofoptagelsen stiger.
Tilbyd rigeligt rent vand dagligt	Kalve der drikker vand, har en højere optagelse af tørfoder.

Begræns smittespredning

HANDLING / TILTAG	MOUSEOVER
Rengør kalveboksen inden nyt hold: vand → sæbe → vand → udtør → desinficer	Vask i stalde med dyr må kun ske ved lavt tryk fx med spuleslange. Ved højtryksrensning dannes en tåge, hvor smitstoffer kan spredes.
Etabler faste skillevægge mellem hold	Faste skillevægge reducerer risikoen for smitte via kontakt og gødning mellem to hold kalve, og mulighed for grundig vask og desinfektion.
Sørg for belægningsgrad, der sikrer mindst 3,5 m ² /kalv (2-6 mdr.)	God plads nedsætter risikoen for stress og forbedrer hygiejneniveauet.
Gruppér kvierne i forhold til sygdomshistorik	Hvis kalve, der har / ikke har haft lungebetændelse før fravænning blandes sammen, resulterer det i flere tilfælde af lungebetændelse og lavere tilvækst efter fravænning.
Skrabere må ikke køre mellem køer og kvier / unge og ældre kvier	Undgå bevægelse af gødning mellem dyregrupper.
Anvend separat udstyr/redskaber til syge dyr	Undgå smittespredning fra ældre / syge dyr.
Efter håndtering af syge dyr - vask hænder med sæbe → skyl → tør → desinficer	Bryd smittevejene.
Stil støvler eller støvle-desinfektion til rådighed for besøgende	Forebyg smitte udefra. Undgå fx at dine kvier smittes med digital dermatitis.

Tilvækst

HANDLING / TILTAG	MOUSEOVER
Lav foderkontrol for at følge kviernes foderoptagelse	Fra 0-180 dage er kvien effektiv i udnyttelsen af næringsstoffer, så jo flere kg kvien tager på i denne alder, desto billigere er det at producere en kælvkvie – også selvom foderet er dyrt de første 6 mdr.
Følg dyrenes tilvækst (g/dag) 0-180 dage	Lav kropsvægt i 6 mdr. alderen hænger sammen med forsinket kønsmodenhed og forsinket cyklisk aktivitet i dyrets 1. laktation.
Tjek om kvierne har nået 55 % af udvokset vægt i 12 mdr. alderen (ved puberteten)	Puberteten er vægtafhængig. En optimal udvikling af reproduktionsorganerne og udskillelse af reproduktionshormonerne understøttes af et tilstrækkeligt og afstemt energi- / proteinniveau.

Sygdomsovervågning og behandling

HANDLING / TILTAG	MOUSEOVER
Træn medarbejderne i ensartet udpegning af dyr til overvågning / behandling	Rettidig medicinsk behandling, når det er nødvendigt, kan være afgørende for dyrets fremtidige vækst og produktion.
Udpeg kalve med forhøjet temperatur	Normalområde er 38,3 – 39,4 °C.
Udpeg kalve med for hurtig vejtrækning	Normalområde er 15-30 åndedrag per min. hos kalve > 1 mdr..
Udpeg kalve med forøget hjerterytme	Normalområde er 100-140 slag per min. for kalve (dobbelte så hurtigt, som hos køer). Uregelmæssig hjerterytme er tegn på sygdom.
Udpeg kalve hvor øjnene er sunket ind i øjenhulen / som har tørre hvide gummer	Raske kalve har minimal afstand mellem det underste øjenlåg og øjenæblet (< 2 mm) og fugtige lyserøde gummer.
Tildel elektrolytopløsning ved diarré	Kalve skal have fri adgang til vand når de får elektrolytopløsning.
Kontroller regelmæssigt kalvenes klovform og benstilling fra 4 til 6 mdr.	Kalvene kan i den aldersperiode ikke klovbeskæres. Derfor er tilstrækkeligt klovslid vigtigt.
Sørg for regelmæssig klovvask og klovbeskæring af kvier med digital dermatitis	Kvier med digital dermatitis har risiko for, at klovvinkel, benstilling og ballehorn permanent bliver deformet. Negativ effekt på sundhed, reproduktion og ydelse i 1. laktation.
Beskriv protokol for parasit-kontrol ved afgræsning	Foderudnyttelse og tilvækst forringes, ved parasit-angreb. Protokollen skal beskrive både forebyggelse og behandling.

Stressniveau

HANDLING / TILTAG	MOUSEOVER
Kun én ændring ad gangen	Alle former for ændringer i rutiner omkring kalvene giver stress – fx afhorning, foderændringer og overbelægning.
Etabler stabile hold (holddrift)	Højere daglig tilvækst og færre tilfælde af lungebetændelse blandt kalve der sættes i stabile hold (holddrift) ved fravænning, end kalve der sættes i hold senere.
Etabler ensartede hold med kalve i samme størrelse	Gruppering af kvier efter fravænning på baggrund af optagelse af tilskudsfoder før fravænning, har en positiv effekt på daglig tilvækst, og gør forskellen mellem kalvene mindre.
Undgå / minimer gruppeskift og flytninger	Flytninger og sammenblanding af kalve stresser dem og påvirker tilvæksten negativt. Sørg for at kvierne går i samme hold så længe som muligt.
Undgå overbelægning	Lavere rangerende kvier skal altid kunne passere dominerende kvier og have fri adgang til foder, vand og hvileareal, for at undgå negativ effekt på tilvækst.
Flyt kvierne til løbehold mere end 5 dage før inseminering	Lavere drægtighedspt. på grund af socialt stress hos kvier der insemineres indenfor 5 dage efter flytning til boksen.

Pubertet

HANDLING / TILTAG	MOUSEOVER
Observer om kvierne viser brunst min. 6 uger før målet for start inseminering	Med kendskab til kviernes reproduktionsstatus før inseminering, kan evt. problemdyr udpeges og forundersøges. På den måde minimeres forskellen i alder ved 1. inseminering.
Sørg for en daglig lysperiode på 16 timer > 100 lux	Målinger med et luxmeter foretages en meter over gulvplan. Rengør armaturer, vinduer, kipovenlys, tagplader og indvendige overflader jævnlige.
Sørg for 8 timers mørke < 10 lux	Hvis natbelysning opnås ved et mindre antal tændte lyskilder, varierer lysstyrken markant mellem forskellige områder af stalden. Det forringer den positive effekt af at dyrene har en periode med mørke i løbet af døgnnet.
Sørg for rene, skridsikre gulve for at understøtte brunstadfærd	Kvierne normale brunstadfærd ændres markant i stalde med glatte gangarealer. Gulvets overflade skal brydes, evt. ved rilleskæring / montering af gummi.